

*О. В. Кантаєва, д-р екон. наук, доц.,
Севастопольський інститут банківської справи
Української академії банківської справи НБУ;
О. В. Бондар, Територіальне Кримське
контрольно-ревізійне управління Міністерства оборони України*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ І ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Розвиток вітчизняної системи бухгалтерського обліку опосередковується станом економічних відносин у нашій країні. Нестабільність державної політики управління, висока динаміка змін законодавства, відсутність заходів адаптації запозичених моделей бухгалтерського обліку та аудиту із західної практики до вітчизняних умов господарювання ускладнює пристосування облікової інформаційної системи до нових потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів фінансової звітності. Основними причинами занедбаного стану бухгалтерського обліку в нашій державі є: відсутність послідовної концепції реформування бухгалтерського обліку, недосконалість змісту Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

На рівні теорії бухгалтерського обліку перехід на нові принципи ведення обліку обумовив роз’єднання єдиної бухгалтерської системи на підсистеми фінансового, управлінського, податкового обліку, до яких науковці також відносять оперативний і статистичний. В обліковій практиці пріоритет віддається веденню податкової частини бухгалтерського обліку. Середовище бухгалтерського обліку нерозривно пов’язане з аудитом, оскільки облік надає інформацію для прийняття економічних рішень різним категоріям користувачів, а в процесі аудиту формується професійна думка щодо рівня достовірності, повноти і відповідності законодавству обліку та звітності.

Перевірка стану бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та управління на підприємствах, що проходять обов’язковий аудит, є важливим компонентом аудиторської перевірки. Достовірність фінансової звітності багато в чому визначається належною організацією та ефективним функціонуванням систем обліку, контролю й управління. Необхідність вивчення стану організації та функціонування обліку і контролю в процесі аудиторської перевірки регламентується Міжнародними стандартами аудиту (зокрема, МСА 315 “Розуміння суб’єкта господарювання та його середовища та оцінка ризиків суттєвих викривлень”, МСА 330 “Аудиторські процедури відповідно до оцінених ризиків”, МСА 610 “Розгляд роботи внутрішнього аудиту”).

Говорячи про концепцію, то в Україні досі невідомо, які види обліку у нас є: чи є на підприємствах фінансовий облік, про який не зазначено в законі, чи є управлінський облік складовою бухгалтерського. Такі питання повинні вирішуватися на законодавчому рівні.

Формування системи при класичному підході відбулося шляхом злиття її компонентів (стандартів), розроблених окремо, поетапно:

1-й етап – визначення цілей функціонування окремих підсистем. Щодо реформи бухгалтерського обліку це означає постановку мети створення того або іншого ПСБО відповідно до завдання, поставленого розробникам стандартів.

2-й етап – аналіз інформації, необхідної для формування окремих підсистем (ПСБО), тобто розгляд положень, еквівалентних МСФЗ.

3-й етап – формування підсистеми (стандарту), які в сукупності власне і утворили систему бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Метою нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні є встановлення єдиних для всіх підприємств правил його поведінки, які гарантують і захищають інтереси користувачів фінансової звітності і визначення перспектив та основних напрямків удосконалення його з урахуванням загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів і стандартів. Також основною причиною кризи у вітчизняному бухгалтерському обліку є кардинальні розбіжності між бухгалтерським і податковим законодавством.